СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 39. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 17. лютого 1931. VOL. XXXIX. No. 39. Jersey City, N. J., Tuesday, February 17, 1931. THREE CENTS.

ФИЛАДЕЛФІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ПОВИТАЛИ ПРОФ. БІРЖИШКУ

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Литовський народній діяч і пропагатор литовсько-українського зближення, професор Ніколас Біржишка, завитав до Филаделфії, щоби там попрацювати серед Литовців у справі поширення акції в обороні Вильна, а крім того довести до скріплення литовсько-українського звязку.

Заходом Центрального Комітету міста Филаделфії влаштовано з цеї нагоди минулої суботи в готелі „Аделфія" вечеру, на яку прибув проф. Біржишка, кілька місцевих визначних литовських діячів і заступники місцевого українського громадянства.

Проф. Біржишку повитав д-р В. Ґалан, як голова Центрального Комітету. Тостместром був капітан М. Дармограй.

На вечеру прибув також Вилієм Луіс, судя „Мюніціпал Корт", котрий виголосив знамениту промову про американізацію і взивав Українців та Литовців шанувати й любити свою культуру, мову, звичаї й обичаї.

Крім литовських бесідників і місцевих говорив ще д-р Л. Мишуга про історичні українсько-литовські звязки, а панна Івана Скубівна з Ню Йорку повитала проф. Біржишку в імени американсько-української молоді.

Потім виголосив Шановний Гість довшу промову, в якій обговорив причину, чому Литовцям і Українцям треба йти разом, а також застановився над тим, що треба робити литовській, українській і білоруській іміграції, щоб допомогти не тільки звільнити Вильно і Львів, але й закріпити мир на Сході Европи через повстання на своїх етнографічних землях сфедерованих трох держав: України, Литви і Білорусі.

НАПАЛИ НА УКРАЇНЦЯ.

ТРОЙ, Н. Й. — Два бандити напали на нашого громадянина, Павла Бойка, в часі, коли він працював біля кітла, вдарили його залізом по голові й хотіли ограбити, але не знайшли нічого в кишенях. Побитого відвезено до шпиталю.

ЕКОНОМІЯ ПЕРЕД ПРОГИБИЦІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Кордел Гул, вибраний тепер сенатором з Тенесі, заявляє, що демократи хочуть виставити при президіяльній кампанії в 1932 р. прогибицію на перше місце. А Гул каже, що це не повинно бути, бо в теперішніх важких часах повинна стояти на першім місці економічна проблема. Гул є цеї думки, що найбільшим нещастям Америки є висока тарифа, й про неї повинні підчас виборів говорити більше ніж про прогибицію.

ДЕПОРТУЮТЬ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — На протязі останніх 5 тижнів депортовано з Ню Йорку 500 чужинців, які перебували в Америці без дозволу. Поліція робить дальші пошукування за нелеґально перебуваючими. Минулої суботи аґенти впали до льокалю „Фінніш Воркерс Едюкейшен Асошіейшен" в часі, коли товариство влаштовувало баль. На салі танцювало коло 1.000 пар. Аґенти припинили танець і казали всім присутним леґітимуватися. При тій нагоді арештовано 16 чоловіків і 2 жінки, котрі не могли задокументувати леґальности свого побуту в Америці.

ПОКЛИКУЮТЬ ДО РОБІТ.

ВАШИНГТОН. — Департамент праці подає, що в промислі видно за останній місяць зворот до кращого в продукції й у побільшеним числі робучих сил.

КОНТРОЛЯ ЗДОРОВЛЯ.

ОЛБАНІ. — Нюйорський стейт готується перевести велику 10-літню кампанію в ціли поправи здоровляних відносин стейту. У звіті комішенера здоровля читаємо, що стан здоровля мешканців нюйорського стейту з кождим роком поправляється. Статистика з 1900 р. виказує, що за останніх 30 літ пересічне людське життя продовжилося в стейті з 47 літ на 57. В 1913 р. вмерло 419 осіб на сто тисяч населення, а в 1930 р. померло вже тільки 196. Смертельність задля сухіт зменшено до половини, але вони всетаки забирають ще найбільше жертв у віці між 20 і 40 роками. Позатим люди вмирають найбільше через рака й серце.

МИССИС АЙНШТАЙН ПРО ПРОГИБИЦІЮ.

ПАСАДЕНА (Каліфорнія). — Миссис Елза Айнштайн, жінка відомого вченого д-ра Альберта Айнштайна, менше цікавиться теорією релятивности свого мужа, а більше зацікавлена тим, що американській господині живеться тут як у раю, бо все має в кухні під рукою. Але добачує в Америці й лиху сторону. Каже, що завважує, що тут молодь не далеко більше алькогольних напитків ніж у Німеччині, де нема прогибиції. Вона є цеї думки, що молоді люди пють тільки тому, що це „заказане".

БІДАКИ БІДАКАМ.

Ми здебільшого знаємо, як важко бідує українське населення в Румунії, а всеж таки воно від уст собі відіймає, щоби зложити свою лепту на допомогу українському населенню, потерпівшому від польського терору в Східній Галичині. З тих виказів, які оголошує постійно черновецький „Час", довідуємося, що по день 22. січня ц. р. ці наші бідаки в „царстві циганів" зложили для своїх „спацифікованих" братів у „царстві найясніщої річи посполитої польської" 39,321 леїв.

ІМІҐРАЦІЯ ПРИПИНЕНА, ПОКИ ВСІ НЕ БУДУТЬ МАТИ РОБОТИ.

Канада не отворить своїх воріт для іміґрантів, поки теперішнє безробіття не скінчиться. Оттака є заява, яку проголосив 30. січня в Оттаві міністер іміґрації та кольонізації, В. А. Гордон. Заяву оголосив він після конференції в своїй канцелярії, на якій були президенти обох канадійських залізничих систем і їх директори та міністер праці, сенатор Робінсон.

ЖОРСТОКИЙ БАТЬКО.

„Подай руку і прощай!" — сказав Федір Авдійчук, мешканець у місточку Руйн, Кве., своїй молодій дочці, яка за пару годин мала повінчатися зі своїм нареченим. Дочка вражувалася, що її батько, який до того часу дуже був противний її бажанню вийти замуж, бажає поблагословити її до шлюбу — сердечно стиснула батькову руку і поцілувала. Та в тому часі Федір витягнув револьвер і вистрілив у дочку, а відтак у себе. Куля не влучила в дочку, однак вистріл Федора до себе був смертельним. По короткому часі він загинув.

СОВІТСЬКА ШПІОНАЖА В НІМЕЧЧИНІ.

В Берліні арештували інжініра Вільгельма Ріхтера з Дессав. Його підозрівають у тім, що він виконував промислову шпіонажу в користь совітської Росії. Думають, що він зрадив совітам усі тайни фабрики „Полізіюм" у Дессав, тому, що недавно покінчено будову подібної фабрики коло Москви. Інжінір Ріхтер був перед роком головним директором фабрики в Дессав. Але він подякував за службу й виїхав неожидано до Москви.

ЧОТИРИ СОВІТСЬКІ ЕКСПЕДИЦІЇ В АРКТИЧНІ ОКОЛИЦІ.

З Петрограду доносять, що інститут для дослідження Півночи ухвалив вислати на другій рік чотири експедиції. Перша експедиція вибереться з Архангельська на північний схід до Владивостока. Головним завданням цеї експедиції буде прослідження „білих плям" на карті в околиці між островами Вранґля й Новоросійськими островами. Експедиція хоче виконати цю подорож на ледоломі „Седов" і забере з собою один літак. Друга експедиція піде до землі Франца Йосифа, щоби присвятитися там науковим дослідам. Третя експедиція, що вибереться з Владивостока, має на ціли Чукотський півостров. Четверта експедиція має прослідити гори Хорадлак в долині Лени. У цих горах є мабуть богаті поклади вугля.

У ФРАНЦІЇ ПРИЗНАЧУЄ БУДЖЕТ 17 МІЛІЯРДІВ ФРАНКІВ НА ЗБРОЄННЯ.

З величезного буджету Франції поверх 50 міліярдів франків на рік 1931 призначено 21 міліярдів на сплату державних довгів, 13 міліярдів на цивільні видатки, а 17 міліярдів франків на воєнні видатки. Це виразний доказ, що світовий мир добре забезпечений.

ЯК ПОЛЬЩА ГОТОВИТЬ МИР.

Помимо економічної кризи видає Польща 37 проц. свого державного буджету на збройні цілі. Збройна промисловість має до розпорядимости 100 фабрик і муніційних заводів, котрі покривають дві третини польської речіпосполитої, бо останню одну третину, цебто тяжкі гармати, зепітні канони й великі тенки докупляє Польща за границею. Місячно продукує Польща 20 міліонів штук куль для звичайних і машинових крісів, 60,000 гранатів, 18,000 крісів, 500 машинових крісів, 20 гармат, 40 літаків. На випадок мобілізації цю продукцію можна збільшити вшестеро. Польща має від Німців хемічний завод у Хоржові. Торік призначено 100 міліонів злотих на будову нового такого заводу в Тарнові. Через ґданську пристань привозить Польща безупинно з Франції все нове військове знаряддя. 1929 р. замісць старих гармат зготовлено новомодні французькі, 7 і пів центиметрові. На землі мир!

БІЖУЧІ ДОВГИ МІСТА ЧЕРНІВЦІВ.

Місто Чернівці має 54 міліони леїв біжучих довгів, на які нема покриття. Видатки міста виносять 17 міліонів місячно, а приходи всього 5 міліонів, отже кождого місяця бракує містови 12 міліонів. Місто має на папері 85 міліонів активів, але їх треба уважати пропавшими: одні довжники повмирали, другі виандрували, а треті збанкротували.

ЗПІД РИНВИ НА ДОЩ.

В черновецькім суді відбулася розправа проти селянина Василя Басараби з Ленківців Долішніх. Оскарженому закидують слідуюче: Господар В. Басараба різав минулої осени січку при помочи кірата. На пять хвиль відійшов він від приладу й оставив коло коня свою 12-літню дочку. Міжтим прийшла до дочки Басараби 5-літна дівчинка сусіда. Кінь стояв, а дівчата почали гратися. Менша з них сила собі на січкарню. Нагло потягнув кінь, дитина впала на малі колеса січкарні, котрі потягнули ногу нещасної дитини. У тяжкому стані відвезли дитину до лічниці. Відти вийшла вона здоровою, але без ноги. Батько нещасливої дитини домагався відшкодування. Повітовий суд у Садаґурі засудив Басарабу на 21 днів тюрми. При останній розправі вказував оборонець на те, що його клієнт порядний господар і що його покарання арештом може мати для нього лихі наслідки. Тому просив оборонець, щоби суд змінив кару вязниці на грошеву кару. Судя Йонеску замінив засудженому 21-денну кару вязниці на грошеву кару, і то по 500 левів за день. Обжалований скривився, а з його обличча було видно, що він дістався зпід ринви на дощ. Один з тих, що процесувалися, не виграв нічого. А другий програв. А хто тоді виграв? — спитаємо тих, що люблять процесуватися.

ШКІЛЬНИЙ ІНСПЕКТОР ШАХРУВАВ ЗАЛИЗНИЦЮ.

Шкільного інспектора акерманського повіту, Лева, засудили на кару арешту за те, що він підроблював собі вільну карту для їзди на залізницях. Акерманський трибунал зважав від бесарабського шкільництва ревізорату виписання анкету у справі 200 левів, які зужив інспектор Лев для своїх цілей, замісць на заплату платні учителям.

ПОРЯДОК РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, РОЗПОЧИНАЮЧОГОСЯ ДНЯ 16-го ЛЮТОГО 1931 Р.

Отворення: Головний предсідатель Микола Мурашко.

Звіт: Головного предсідателя М. Мурашка.
Головного містопредсідателя В. Гришка.
Головної містопредсідательки Юлії Баволяк.
Головного рекордового секретаря І. Каштанюка.
Головного фінансового секретаря Р. Слободяна.
Головного касієра В. Левчика.
Менаджера Свободи П. Маційовського.
Контрольної Комісії: О. Шараварко, о. Гр. Пипюк, о. д-р В. Клодницький.
Редакційного Комітету: М. Мурашко і О. Ревюк.
Головних радних: Д-р М. Клим, інж. Волод. Малієвич, Т. Михальчук, Анна Боївка, Стефан Заблоцький, Стефан Слободян, о. В. Сполітакевич, Марія Розумило (Ольшаницька), Олександер Питляр, Павло Стадник.

Дискусія над поодинокими звітами.
Дискусія над добром Українського Народного Союза.
Внесення й ухвали.

М. Мурашко, гол. предсідатель.
І. Каштанюк, гол. рекорд. секретар.

ДО ВП. П. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Отсим повідомляється всіх Вп. П. Секретарів, що всі нагороди за організовання дітей до Молодечого Департаменту за листопад і грудень 1931 та за січень 1931 будуть виплачені окремими чеками У. Н. Союза сейчас по головнім річнім засіданню.

Тому проситься жадних грошей не обтягати з рахунків, а підождати, бо кождий дістане свою належитість.

Р. СЛОБОДЯН, гол. фін. секретар.

КОМУНІСТИ НА ШЛЯХУ ДО МОНАРХІЗМУ

МОСКВА (СССР). — Раніше хід революції в Росії порівнювали з французькою революцією. Та тепер розвиток російської революції пішов далі й після порівняння її з виходом рабського племени Жидів з Єгипту, під проводом Мойсея, російську революцію тепер уже можна порівняти з тим, що відбулося в Англії в часи Кромвеля.

Російським Мойсеєм був Ленін, а Ісусом Навином, що після Мойсея вів Жидів до обіцяної землі, тепер став Сталін. Та разом з тим Сталін також став і Кромвелем російської революції. При нім комуністична ідея стала релігійною сектою, котру можна порівняти з пуританами, які також не терпіли когось з іншим способом думання, життя та поведення. Комуністи, як пуритани, хочуть усіх людей примусити жити так, як вони того бажають; хочуть переродити всіх людей відповідно своїм поглядам і своїй доктрині.

Та комунізм, як і пуританізм, не виключає патріотизму, а це вяже їх між собою в історичнім розвитку. Після смерти Кромвеля англійський нарід без кровопролиття й особливого зусилля повернувся до старого монархічного устрою, бо пуританізм приготовив для цього не лише дорогу, але й психологічно підготовив населення. Як відомо, життя англійського народу в часи короля Карла II. визначалося своїми розкошами, як реакція проти того, що заводили пуритани.

ПОСТРІЛЕНО НАЧАЛЬНИКА ПОЛІЦІЇ В ГАЯХ.

В Гаях біля Львова найбільше лютували карні загони та поліція.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Начальника поліції села Гаїв, Довчита, постріляно, коли він їхав санками недалеко Гаїв. Поранено його тяжко.

Арештовано трох українських студентів, яких підозрівають у стрілянню в Довчита.

НІМЦІ ТІКАЮТЬ З РОСІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Перед урядом стоїть тяжке завдання розмістити десь Німців, які тепер масово тікають з Росії. Це потомки тих Німців, котрі двісті років тому пересилилися до Росії й оснували там багаті хліборобські кольонії. Вони в кождій кольонії мали свої національні школи, в яких плекали рідну мову, вчились історії Німеччини, що всі їх покоління вязало духово зі старою батьківщиною.

Тепер, коли большевики остаточно зруйнували їх кольонії й унеможливили провадження індивідуального господарства, Німці сотками родин переходять в ріжних сторонах кордон Росії, тікаючи від злиднів, безправства та голоду. Німецьке правительство вважає себе морально зобовязаним допомагати цим утікачам і давати їм десь притулок. В Харбіні, наприклад, таких утікачів зібралося 1,500 осіб.

ЕСПАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ПІШОВ НА УСТУПКИ.

МАДРИД (Еспанія). — Після димісії зі становища премієра-міністра генерала Беренґвера король мав наради з ріжними політиками. Король схиляється тепер скликати парлямент, який мав би право виробити нову конституцію.

Король пропонує формування нового міністерства ріжним ліберальним лідерам, щоб тим задовольнити опозицію. Очевидно, на становище премієра-міністра буде призначений граф Романонес, що стоїть за негайне скликання установчих зборів, підчас яких король має піти „на вакації", поки парлямент не виробить нової конституції.

АНГЛІЙСЬКА ПЯТИЛІТКА.

ЛОНДОН (Англія). — Ґрупа англійських економістів, учених і політиків оголосила в пресі пятилітний плян ґрунтовної перебудови англійської індустрії та всього економічного життя британської імперії. Плян цей бере на увагу необхідність боротися проти американської конкуренції й можливо в майбутньому проти російської, колиб така зявилася на міжнародних ринках.

ШТУЧНИЙ ГОЛОС.

ЛОНДОН (Англія). — В Лондоні демонстрували перед ученими кінову фільму, яка говорила людським голосом, що не був передачею людського голосу, але штучним витвором. Англійський інжінір, Гумфріс, котрий працює над ріжними винаходами в фільмовій індустрії, викреслив на фільмовій стрічці криву лінію, подібну до тої, що викреслює на фільмі людський голос для передачі світови.

Потім цю фільму висвітлювано як звичайну фільму, на якій була записана людська мова. Викреслений людською рукою голос чути було так, начеб слова були сказані людиною.

ҐАНДІ ЙДЕ НА ПЕРЕГОВОРИ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Індуський провідник Ґанді написав листа до віцекороля Індії, що він хоче розпочати переговори з ним про справи Індії. Віцекороль згодився й переговори розпічнуться скоро між ним і Ґандієм. Думають, що тепер Індія стає на шлях заспокоєння.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА В ХАРАКТЕРІ

Президент Гувер, користаючи з нагоди свята Уродин Лінколна, не тільки звеличав особу великого „будівничого в часі розвалу", але й підніс те, що являється основою зросту нації чи держави. Говорячи про Америку, підніс він у першу чергу розвій індивідуалізму, а далі обговорив ширше свою улюблену тему, себто самопоміч, як наймаркантнішу рису американського характеру. Президент Гувер хотів ще й при тій нагоді вияснити своє становище в справі останньої своєї опозиції щодо допомоги потерпівшим від посухи з боку федерального уряду. Тому він підчеркнув тепер те, що американський нарід був завжди проти централізації як і проти цього, щоби спихати розвязку ріжних проблем на уряд. Американський нарід, каже Гувер, завжди старався сам знаходити вихід з ріжних важких ситуацій, а коли уряд йому мішався до цього, то це вважалося нищенням народніх свобід.

„Дійсний зріст держави" — каже президент— „пізнати по зрості горожанських характерів. Поширювання правительственної опіки нищить ініціятиву і характер." Коли би держава перебрала цілу опіку над горожанами, тоді, каже далі Гувер, кожда людина стала би звичайним слугою держави і тоді би пропала всяка свобода.

Важко не погодитися з тими словами президента. Всяке модерне законодавство числиться з тими принципами, уважаючи, що тільки в цей спосіб можна виховати дійсних людей, а не машинових фіґур, за які хтось думає і ними посуває.

Президент твердить, що сильна держава може повстати тоді, коли складається з сильних характерів, котрі вміють за себе подумати і подбати і котрі тимсамим можуть дати собі раду й без помочі держави і примусу з такими катастрофами як от поміч безробітним, потерпівшим від посухи, повені й т. п.

Слушно. Але чи в такий самий спосіб не міг би тойсамий нарід дати собі раду з тим, чи, де й скільки йому треба заживати алькоголічних напитків? Чи знову не ломиться американського характеру, який звик сам собою правити і сам себе виховувати і сам шукати для себе заради, коли йому кажеться, що його треба змушувати аж державними аґентами, щоби він навчився тверезости. Та льоґічним є тільки те, що коли американський характер є дійсно сильний, то американський нарід знайде не тільки зараду на поміч потерпівшим від національних катастроф, але також і на те, як поширити тверезість без інтервенції з боку прогибіційних аґентів.

О. С.

ЖЕНЕВСЬКЕ МЕМЕНТО

Ліґа Народів сказала своє слово в конфлікті німецько-польськім. Люди, що сподівалися від Ліґи чудес, не задоволені. Але хто вглибиться в суть справи, той побачить, що рішення Ліґи є величезним ударом по престіжу Польщі, ударом, якого відгомін ще довго бреніти́ме. *Ліґа змусила* Залеського признати, що відповідні параґрафи Женевської Конвенції (щодо охорони меншостей) нарушено на Горішнім Шлеську, обіцяти покарати винних, відшкодувати пошкодованих і на *майській сесії Ліґи* здати справу, як то все виконано.

Як слушно зауважила „Ґазета Варшавська", є се ніщо інше, як те, що Польща піддалася під контролю зовнішних чинників (Ліґи), за якими стоять Німці. Безпосередний наслідок сеї капітуляції — є ослаблення престіжу Польщі в світі, ну й конечність бути трохи оглядніщою в своїй меншостевій політиці дома. А по друге — піднесення почуття самопевности у меншостей, які побачать тепер, що всеж таки вони не є безправні. Але на тім не кінчиться підсумок Женевської постанови. Се тільки підсумки, що так скажу, у внутрішній політиці Річи Посполитої. А ще важніші будуть підсумки в політиці зовнішній. Ось що про них пише берлінська „Германія":

„Осягнули ми в Женеві великий моральний успіх, бо перед світом цілим передискутувалося систему правління в державі, яку недавно утворено яко охоронний вал перед большеваками. Здезавуовано азійські й балканські методи політики тої держави. Якже супроти того можна довіряти тій державі і поручити її культурній опіці новопризнані їй терени з національними меншостями на тих теренах? Супроти таких відносин справа ревізії границь набере цілком іншого вигляду. Ті, що тую границю колись установили, може тепер спостережуть свою власну необачність зайву похопливість."

Подібні голоси розлягаються не тільки на шпальтах німецької преси, а й наприклад швайцарської. Цілком певно, що кождий з дипльоматів, котрі були в Женеві, теж застановиться над сею справою „охоронного валу", единого досі титулу Варшави (в очах Европейця) на утримання при собі непольських земель. Сей несподіваний відгомін пацифікаційної практики є далеко важніший від усіх інших і ніхто вже тепер не буде сумніватися, що тою пацифікацією зашкодила Польща передусім самій собі. І то так, що шкідливі оті наслідки відчуватиме вона ще довгі роки...

Правда, справа українська на разі не прийшла на форум Ліґи. *Але прийде в маю.* В кождім разі прихильна для нас атмосфера при розгляданню сеї справи вже створена січневою постановою Ліґи.

Польська меншостева політика опинилася в сліпій вулиці. Коли стараються її „полагодити" старим звичаєм (виборчі надужиття і пр.) з користю для більшости, — величезний скандал за границею! Уникати сього скандалу за границею і дати меншостям всі права конституційні (в тім і виборчі), — то відразу вага сих меншостей у політичнім життю держави зросте так, що се буде дуже неприємно більшости! І так зле, і так не добре...

Національної політики в дусі „моцарствовим" в Польщі не розвязати ні так, ні сяк. Задуже „перевантажена" ся держава тими *„меншостями"*, які є правдивими більшостями у себе.

Ось траґічна для Польщі наука Женеви!

ХТО НАС БЄ!

Сумна наша доля! Страшна сучасна доля українського народу! Куди не звернемо наш зір, чи на північ — чи полудне; на схід чи захід, — скрізь *невинна кров і муки пекольні.* Там Москаль-Татарин там Ляхо-Татарин, там знов хтось інший, а там ще хтось інший. Та де-б воно й не було, картина та сама: кров невинна і муки пекольні. А причини того катування? За що інших вихваляють, за що на рівні з богами ставлять, за те нас катують, розпинають! Катують нас за те, що відважуємося любити і для себе бажати волі, і за те, що хочемо жити.

А ми, український нарід, сходимося і плачемо та лютих бестій проклинаємо. І при кождій такій нагоді якийсь демон у мені сміється, регочеться з нашого болю, з нашого плачу, а кров невинна далі поливає нашу рідну матір-землицю.

І з розпукою питаємось: „Чи судьба у своїй злобі судила нам погибіль? Чи нема в неї до нас ні крихітки любови?"

Та розібравши справу, мусимо заперечити і одне і друге. Доля не є нам мачухою. Вона нас любить. Вона нам дала землю, молоком і медом текучу. Вона нас любить, бо зробила нас народом чисельним. Українці це по числі третій нарід Европи: має поверх 40 міліонів! Вона нас любить, бо обдарила нас великими здібностями душевними і тілесними, як рідко кого з інших народів.

І скажете: „Чомуж вона нас дала в руки лютих звірів на нелюдські муки?"

І тут мусимо вже раз прозріти і *собі сказати правду,* хоч жорстоку: „Не катують нас Ляхотатари, не нищать нас орди-нащадки Джінґісхана з Москви, не збиткуються над нами всі інші союзники борців-оборонців „вольности, рівности і братерства', то є панів Французів, які з братерства точать ріками кров з братів, і торгують „рівними братами" як скотом!

Бємо себе самі!

Бють нас наші відвічні гріхи!

І багато тих гріхів маємо на нашій народній душі. Всі ми їх знаємо. Всі їх осуджуємо! Але й всі їх чинимо що хвилі і на кождім місці.

Та з усіх тих гріхів хочу згадати лиш три головні, які сьогодня довели нас до того, що оборонці „волі, рівности і братерства", передовики людства, пани з Парижа (дай їм, Боже, скорше опинитись у нашім положенню) уважають нас за свій товар, двоногий скот, яким сплачують свої довги і нагороджують своїх льокаїв. Ті три смертельні гріхи це: 1. Брак зрозуміння ваги просвіти між нашим народом. 2. Брак національної свідомости і єдности. 3. Брак зрозуміння ваги проводу і карности.

Ми, як я вже вище згадав, нарід дуже талановитий, та поступаємо як злий слуга з біблії, що закопав свій талант, щоб опісля ненарушеним його вернути свому панови. Коли просвіта у цілім світі зі скорістю електрики йде вперед, то нашому народови треба сьогодня в 20. віці вагу книжки, своєї рідної школи в рідній мові, свого рідного (не чужою написаною мовою) часопису. І серце крається, коли ще часто на зазив до просвіти можна почути такі відповіди: „Нащо мені того всього? З мене пана не буде!" Або: „Якби всі панами були, то хто би свині пас?" Чи дивниця тоді, що всі нас уважають за своїх свинопасів, і так нас трактують, коли ми самі журимося, щоб тим другим не забракло свинопасів? Ні! Ми мусимо бажати стати панами між панами! А це може статися лиш через просвіту. Лиш ця одна, просвіта в рідній школі, в рідній мові, нам отворить очи, покаже нам причини нашого горя, і покаже нам дорогу, як з нього вийти. Просвіта видвигне нас з нашої матеріяльної нужди. Просвіта покаже нам, хто ми, чиї діти, чия правда, чия кривда і за що ми носимо чужинецькі кайдани. І тоді не дамося дурити плаченим аґентам і не будем надіятися на пілсудсько - соціялістичний, ані на московсько-большевицький рай, а побачимо ясно чужинецьке пекло і більш нічого.

І тому і наш мученик-пророк Шевченко, бачучи те все, кличе: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте! І чужого научайтесь й свого не цурайтесь! Бо хто матір забуває, того Бог карає".

Коли ми будемо дбати про просвіту, тоді пізнаємо, зрозуміємо вагу свідомости і єдности національної. Ми будемо знати, хто ми. Ми пізнаємо величину і силу нашу, українського народу, пізнаємо наше право бути вільним і рівноправним народом між всіма народами; ми пізнаємо наше право бути паном, господарем, в рідній хаті, на власній рідній землі, а не рабами всякої наволочі світової. Ми будемо горді зватися синами українського народу. Пізнаємо спільні інтереси українського народу, де би він не жив; а з тим і любов і пошану до всього, що носить знамя українське. Заразом пізнаємо конечність тісної злуки всіх частин народних в обороні спільних народніх цінностей.

Тоді нашою першою заповідю буде: „Люби Бога й правду над все, а свій український нарід як сам себе!"

Але просвіта покаже нам і вагу народного проводу. (Не чужопартійних запроданців.) Горе народови (як сьогодня нашому), що не має, або як має, та не слухає, провідної верстви, або провідників своїх! Що голова для людського тіла, те проводирі для народного тіла нації. Найсильще тіло без, хочби слабшої, голови, це труп. Нарід хочби який чисельний, без проводу, це череда овець, яку кожде підлещення розжене на всі вітри. Ліпше слабше тіло з доброю головою, як навпаки! Лиш ті руки творять великі діла, котрі слухають розумної голови. Лиш той нарід щось осягне, що повинується проводови. Відколи істнує людство, ніколи великі діла не творила сама маса, а лиш одиниці, що зуміли підчинити собі масу для своїх цілей. Маса ніколи не може пізнати складних стосунків загальносвітських, бо вони ніколи не повстають явно, приступно для всіх, ані не може сама пізнати найвідповідніщих для власної оборони способів. Маса, як така, здібна щось зруйнувати, а ніколи сама щось великого збудувати. На це не позволяє ані час, ані розум маси. Самі руки без голови нічого не вдіють, бо мертві. Творення великих діл в користь маси-загалу, це задача проводу. Провід це мозок нації. Чим тяжчі завдання, тим конечніща більша карність мас свому проводови, а то карність аж до самопожертвовання.

Нарід просвітний, свідомий і зєднаний національно, з добрим проводом, це сила, якої жадна інша сила не встані зломити.

Тому найуспішніше запротестуємо проти звірств почінених на нашім народі, коли будемо ширити всіми силами між нами просвіту, коли будемо плекати між нами єдність і любов братерську і коли будемо шанувати наших провідних людей і їм в карности повинуватися.

А тоді і Бог і люди вернуть нам належні нам права.

Міноритар.

(„Час")

Д-р Остап Грицай.

З ЕВРОПЕЙСЬКОГО МИСТЕЦТВА

СХV. виставa образів у віденській „Сецесії".

(Докінчення)

Правда — з історії новітнього мистецтва знаємо гаразд, що шукати в сецесіоністів взірцевости основного рисинку, фотоґрафічної бездоганности в зовнішнім вигляді портретованої людини, традиційної ідилики в краєвиді, старосвітської погідности в жанристиці, та блаженно-дитинячого захоплення **Мурілія***) або **Фра Анджеліко** **) в картинах релігійних значилоб саме стільки, що домагатися від них чогось, рівного протилежного всім їх змаганням. Бо вони тому й покинули товариство послушних традиціям професорів мистецтва, що не хотіли розмальовувати праобразів дійсного життя завжди в якомусь театрально - декоративному блеску і завжди в атмосфері солодкаво підкрашеної погоди та серафічного захоплення вщасливлюючими мріями невинних душ, а захотіли вловлювати дійсність природи й життя в усій безпосередности їх, артистичного відтворення з одної, і в усій свободі мистецької концепції з другої сторони. Строго академічний маляр старої школи, як ось нпр. **Йоган Петер Крафт,** малюючи колись загально відому картину перемоги усоюзнених володарів Европи над Наполеоном під Ляйпціґом (1813), підійшов до свого завдання цілком по правилам традиційної декоративної театраліки: на головному пляні його, зрештою, дуже гарного образу, стоять з одної сторони московський цар, австрійський цісар і пруський король з почотом своїх ґенералів і офіцирів, дожидаючи з привітанням князя Шварценберґа, який наїжджає, в оточенню свойого штабу, щоб сповістити монархам, що армія Наполеона розбита. Ну, і наскільки діло в виконанню, що цей образ розмальований справді бездоганно: на світлих уніформах володарів та їх елеґантних офіцирів кожна й найменша подробиця, кожна прикраса, кожний ґудзик, кожна складочка одягу намальована з такою історичною вірністю і так коректна, що будькотра постать тут від стіп до голови це наче світлина, і наче на світлині вражає нас теж гарне угруповання, повні сановитої достойности лиця цих вельможів та холодний спокій на їх, як бачиться, ще і в розгарі страшної „боротьби народів" запопадливо плеканих обличчях. Але якщо би цей, такий тричі бездоганний малюнок показалиб ще раз комусь з новітніх малярів з табору віденських, берлінських чи монахійських сецесіоністів, то він певно посміхнеться з призирством і за всяке оправдання скаже вам тільки одно, а саме, що і концепція і техніка цього образу Крафта — геть перестарілась, та що нинішній артист в такий спосіб тої історичної хвилі під Ляйпціґом не буде малювати ніяк. А нам, шановний читачу, довелосяб усетаки признати тому сецесіоністові рацію, і то повну рацію. Бо воно ясне, що такого декоративного, гарного й елеґантного угруповання у крівавім хаосі епохальної боротьби навіть і подальш боєвища — ніколи не було й бути не могло. І ясне, що не світло повдягані царі, цісарі й королі та їх офіцири були репрезентативними появами тієї боротьби — бо вони за ввесь час смертоносного дужання сиділи собі в пишних затишках тай дожили поки за ціну тисячок поляглих і ранених не зможуть звістити світові „своєї" перемоги. — в великанські армії тих героїв, що боролися там зі зброєю в руці. І от той сецесіоніст намалюваврби вам може образ на тему великої перемоги так, як намалював був один німецький маляр, імени якого не тямлю, свою картину по такій концепції:

Ущерть в залізну зброю закутий дужий лицар на білому як сніг коні, який бродить по черево в безмірно мов море розлитій крові, поверхнею якої плавають в багровій далечі жовтими *крилами* — людські трупи.

Бо це було власне великим добутком модерного малярства, що воно незвичайно поглибило концепцію, втягаючи в круги сюжетів життєву дійсність **в усій її всесторонности** та **величавий світ ідеї (Ґустаф Клімт, Макс Клінґер),** а відносно техніки почало з усею тонкістю використовувати — зрештою по приміру японського маляря **Гокузай Катсушіка (1760 — 1849)** — незбагнені досі ефекти повного соняшного освітлення.

Але саме між теперішніми представниками того так щасливо розвиненого малярства новітньої доби це так то легко знайдеш помітніших майстрів нової концепції та нової техніки. Сюжети виставлених ними картин зовсім шаблонові, оклепані й не цікаві з ніякого погляду. Про невеселу пересічність портретів я вже говорив, одначе мушу притім підкреслити як похвали гідні виїмки портрет славного керманича німецьких цепелінів **д-ра Екенера** та проф. Ломоносова, обидва роботи згаданого вже раз Евгена Спіро (Берлін), який таксамо як і В. Кріґель видається мені одним з кращих талантів в ряді сучасних малярів Німеччини. На згадку заслуговувавби теж портрет дами в голубім одязі, кисти Конрада Гоммеля (Монахів), портрет з так рідко попадаючими на цих образах **симпатичними** рисами лиця. Затеж щось з болючо-глумливої іронії є в автопортреті **Ганса Крістофа** (Дрезен), який ще більш глумливим іроніком виявляється в картині „Рисовник по моделю" з цинічно розмальованою нагою жінкою як грубо-реалістичним, хоч і дуже добре намальованим моделем молоденького артиста. Мені чогось ця картина Крістофа нагадала деякі сторінки славетного Винниченкового роману **„Чесність з собою",** хоч, що правда, образ німецького художника далеко не така моральна погань, як той, гідний пожалування промах нашого високоталановитого письменника. Взагаліж дівочих і жіночих портретів, подоб і актів тут багато, шкода тільки, що так мало гарних або принайменше інтересних обрисами між ними! Невже і тут думати нам про цинізм війни, який так немилосердно обдер жінку з блискучих шат вимріяної поезії? — Але коли в ділянці портрету можемо тут і там відмінити кращі зразці, то в ділянці краєвиду, яка по традиції таксамо добре і з успіхом плекана в модерних Німців, як і в чудово передуховлених Французів **(Вільот, Казен, Кареєр),** цим разом таки важко знайти щось гідне уваги. Славетні пунктаційні штуки з проскакуючим по всім усюдам соняшним світлом — по рецепті перших учнів імпресіонізму via Токіо-Париж-Берлін-Ворпсведе — як бачу, ще завжди не перевелися, значить — деяким нео-і псевдоімпресіоністам здається ще й тепер, що коли накидають безліч білих, червоних, зелених, жовтих і голубих плям на полотно, і підпишуть нпр. „Париж", то це буде і справді захоплююча картина Парижа. Отак підписав свою пунктаційну вправу в кидацню плям, мазок, кривульок і точок в усіх красках веселки пан Юлій Зайлер (Монахів), але я думаю, що колиб у катальозі були підписали нпр. „Берлін", то нікому й на думку не прийшлоб, що це тут не Берлін, а Париж. Взагаліж, хто знає краще хоч кілька краєвидів таких майстрів, як **Рудольф Альт, Ґеорґ Вальдмілер** або **Каспарідес,** не говорячи вже про клясиків пейзажу самої Німеччини, той на цій виставі не знайде нічого, навіть пересічно вартісного в ділянці краєвиду, особливож нічого глибше настроєвого. Все якесь сіре, потахле й бездушне, начеб ті краєвиди тут щойно покинула язя війни.

Ормузд мститься.

Але найдивніше зазначується його помста в области концепцій релігійних. Справді — якщоб хто хотів видати осуд про релігійність нашої епохи на основі картин по таких концепціях тут, то йому важко булоб сказати, чи наша епоха мала в собі релігійного духа, чи ні. Ґрупа В. Пітнера „Св. Анна" така безобразна, така позбавлена всякого релігійного захвату, що скидається на старечу ікону з споволими лицями змиршавілих святців. Тут уже треба сказати, що архитвори релігійного малярства давніх клясичних епох в порівнанню з такими спробами модерного підходу до релігійних тем, як ось ті в нашій „Сецесії", це щось таке коштовне, чудове й недосяжне, що гідно станути обік них не зможе мабуть уже ніякий артист нашого й майбутнього часу. Але хіба й легко воко пошматованим душам цієї епохи видвигатися на крилах релігійного захвату хочби так високо, як видвигалися ще тамтого віку **Е. Ґебгардт** та **М. Мункачі, Б. Піґльгайн,** а *хочби й* **Фріц Уде?** *Дивлюся* на картини „Христос і Йоан" (А. Юца), „Поцілунок Юди" (П. Тальгаймера), або „Воскресення Христа" (А. Трільгазе), і мимохіть пригадую малюнки наших сільських майстрів на старих церковних хоругвах, що їх уже зложено в церковний архів на хорах. Справді сильне враження ро-

*) Мурільо (Bartolome Esteban Murillo, 1617—1682), Еспанець, один з найбільших малярів світа, вславився головно чудово солодкими картинами Марії і маленького Ісуса, які належать до найкращого з усього, що сотворило малярство всіх часів і народів. Епохального значіння теж як ґеніяльний і люблячий маляр простолюддя (нпр. севільських уличників), і незрівнаний маляр дітей. — О. Г.

**) Фра Анджеліко да Фієзоле (1387—1455), італійський маляр, монах, відомий як маляр картин з життя Христа і Марії, повних засвітньої, святої розмріяности. — О. Г.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Свято Соборности.

Центральний Комітет Українських Народніх Організацій міста Ню Йорку може бути вповні задоволенням з влаштованого ним дня 8. лютого Свята соборности, бо воно випало під кождим оглядом добре.

В святі взяли участь старокраєві артистичні сили з Великої України і тут роджені, а також Галичани. Соборність зі сцени.

Програму виконуєно точка за точкою без злишних перерв, тому концерт не „затягнувся", хоч наші громадяни коби здорові — й тим разом не прийшли на час. Коби ще вилічити нас з того припізнювання, то вже було би з нашими концертами все до ладу, бо програми стають з кождим разом щораз добірнішими.

Хор „Бандурист" є тепер краще вспіваний і між голосами є рівновага. Та жалко, що має тільки 30 співучих сил. Це на Ню Йорк є рішучо замало. Тут треба принаймні сотки співаків. Та ціла біда в тім, що в нас знають хор, коли надходить концерт, а по концерті, хохре, хоч пропадає аж до нової нашої потреби. Вже крайна пора, щоби наше громадянство поставилося до справи хору дещо розумніше й з більшим пошануванням до нашої штуки.

Хор відспівав деякі старі річи і новіші. А що вивязався зі свого завдання добре, то й збирав заслужені оплески враз зі своїм дириґентом, п. Ю. Кириченком.

З солістів треба згадати в першу чергу паню Марію Гребенецьку, яка проспівала між иншим невідому нашій іміґрації чудову „Думу" з опери М. Лисенка „Тарас Бульба". Отут доперва мала співачка нагоду виказати свої великі артистичні здібности, велику силу і красу свого голосу та знамениту інтерпретацію.

Як скрипачка виступила молода п-на Любка Каськів з Нюарку, Н. Дж. В Ню Йорку знають її вже з попередніх виступів, а тепер пізнали, що вона чим далі, тим більші робить поступи. Молоду артистку цікаве вміла гра й приємний усміх, себто дві прикмети, які так гарно відбивають зі сцени. Шкода тільки, що в нас так мало українського репертуару на скрипку, особливо такого, що надавався би до використання артистами кращої марки.

А наш п. П. Ординський то вже мабуть не сходить ні з одної програми наших концертів. І це добре. Бо видно, що й у нього зростає через те охота до дальших студій, і він опрацьовує мабуть давні річи наново. Це видно було по піснях „Гетьмани" і „Ой Дніпре", які вийшли тим разом у дуже добрій інтерпретації.

Молоденька панна Марія Ошуст віддеклямувала підібрану до свята поезію „Держава або смерть". А „Запоріжський танок" відтанцювали учні школи балетмайстра В. Авраменка.

Фортепіяновий супровід спочивав у вмілих руках п. В. Зібера.

Ми були би раді побачити ще на сцені виступи діточих хорів і молодечої оркестри, бо й молодь треба притягати до таких свят. Але думаємо, що це станеться другим разом. Тоді треба вважати на програму, щоби вона не була завелика, як це бувало досі.

Вступне слово виголосив гр. Омелян Ревюк. Привитавши гостя свята, гр. Миколаса Біржішку, професора національного литовського університету в Ковні, діяча литовського Товариства для Освободження Вильна та Українсько-литовського Товариства, бесідник представив стремління українського народа до обєднання в одну соборну українську державу, стремління, проти котрого віками боролися ріжні сусіди, що раз хотіли рвати частину України для себе, то знов обєднувати всі українські землі для цілковитого винищення українських визвольних змагань. Стремління українського народа довершилися за нашої памяти успіхом, котрий, хоч лише тимчасовий, має велике значіння для дальшої боротьби за остаточне й постійне злійснення ідеалу соборности.

Як появився на естраді проф. Біржішка, зібрані привитали його довго треваючими оплесками. Проф. Біржішка говорив по російськи. Він вказав на спільну історичну долю народів литовського й українського. Хоч Литва правила Україною, але се не був підбій ні насильство. Доказом сього саме почуття Українців супроти Литовців. Злучили Українців і Литовців в одну державу реальні основи, почуття спільного інтересу, себто передовсім почуття потреби злуки для оборони проти спільних ворогів, а відтак почуття користей зі співжиття в одній державі для розвою свого богацтва матеріяльного й духового. Сі умови, що колись злучили Литву й Україну в одну державу, не перестали існувати й по нинішний час. Ще й нині Україні й Литві грозять ті самі вороги зі сходу й заходу, для оборони против котрих їм порадно буде зєднати свої сили. З Українцями й Литовцями в історії лучилися ще й Білорусини, і вони нині приєднуються для спільної акції проти спільних ворогів. З тих трох держав повставби сильний мур, який відбиваввби спільних ворогів. З тих трох держав мігби повстати державний союз, який мігби мати й инші, не тільки відпорні, цили. Союз України, Литви й Білої Руси мігби злучити краї з ріжними економічними богацтвами, що булоби корисно для кождого народа. Сей союз лучивби Балтійське й Чорне море, отже бувби корисний для торговельних зносин. Він став би основою для культурного обміну між двома відмінними культурами. Се бувби союз, котрий бувби вдвоє більший від теперішної Польщі.

В Литві вже наростає свідомість сеї спільности інтересів між Литвою й Україною. Там є вже спеціяльні товариства для розвою сеї свідомости. Литовці стараються пізнати Україну й Українців та помагати їй по можности своїх сил у її визвольній боротьбі. На першому місци в тому огляді стоїть Литовсько-українське товариство в імени котрого бесідник передає американським Українцям привіт у свято української самостійности й соборности. Товариство кличе до американських Українців: „Не попадаймо в розпуку зприводу невдач. Великий український народ не пропаде! Він здобуде собі ще волю на всій своїй великій і богатій території і засяде в сімі народів як вольний і рівний з иншими. Ще не вмерла Україна!"

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

—o—

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧЛЕНСЬКІ КНИЖОЧКИ,
СТАТУТИ,
НАГОЛОВКИ НА ЛИСТАХ,
АДРЕСИ НА КОВЕРТАХ,
ЛЕТЮЧКИ,
ОГОЛОШЕННЯ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДИ"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

виконує:

ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.

ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

КОНЦЕРТИ,
ЗАБАВИ,
ПІКНІКИ,
БАЗАРІ,
РІЖНОГО РОДА АФІШІ,
ОБІЖНИКИ,
ТА ВСЯКІ ИНШІ ДРУКИ.

ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! УДАВАЙТЕСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ ТІЛЬКИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ!

Для фірм, бизнесменів і приватних осіб друкуємо афіші, білети (тікети) ріжні запрошення, візитівки, весільні запрошення — і все, що входить в обсяг друкарської штуки.

РОБОТА ВПОВНІ ВДОВОЛЯЮЧА. — УСЛУГА ЯКНАЙСКОРША. — ЦІНИ НАЙНИЩІ.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Чорноморська Січ працює.

Новозасноване Тов. „Чорноморська Січ", II. сотня, в Джерзи Сіти, Н. Дж., започаткувало свою працю на користь Рідному Краєви. Це товариство спільними силами з „Чорноморською Січею", І. сотня в Ню Йорку, в неділю, 1. лютого с. р., відограло в галі церковній, при Сусекс і Ґрін вул., представлення „Дай серцю волю, заведе в неволю".

Радіє „Чорноморська Січ", що її праця увінчалась успіхом. Також радітимуть і ті, котрі нині остались без рук і ніг, бо не жаліли дати в жертву своє здоровля в обороні Рідного Краю, а се наші інваліди У. Г. А., на користь яких пішла половина чистого доходу з представлення. Також не забуто й тих, що тисячами томляться по ляцьких тюрмах у голоді і холоді. Для них також пішлется жертва — друга половина того доходу.

Галя була переповнена, бо тутешні громадяни зрозуміли й відчули наш поклик та ціль, на яку давалося це представлення. Присутні були вдоволені представленням, бо бачили гарний образ з українського життя. Представлення відіграли добре члени „Чорноморської Січи" з Ню Йорку. У головних ролях виступали: Микола Перчишин (Іван), Михайло Перчишин (Микита), Петро Гуменюк (Семен), Софія Гудима (Одарка), Анна Рознарівна (Маруся), Софія Студницька (Христя).

Загальний дохід із представлення був $126.18. — Розхід $27.00. А чистий дохід $99.18 відослано через Обєднання призначено по половині на українських інвалідів і політичних вязнів.

ЗА УПРАВУ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ", II сотня:

Волод. Кушнір, сотник; **Мелянія Милянович,** скарб.; **Григорій Салюк,** фін. секр.; **Василь Гаєвий,** рек. секр.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Замісць балю радили над добром організації.

На суботу, дня 22 листопада м. р., мав припаети баль Товариства „ДНІСТЕР", від. 361 У. Н. Союза в Ню Йорку. Та з огляду на Голгофту, яку довелося переносити нашим братам у віднім краю зприводу ляцьких звірств, рішено балю не відбути, а прилучитися до загальної національної жалоби.

Замісць балю рішено перевести дискусію, в якій порушено би загально-народні справи і справи Тов. „Дністер" та У. Н. Союза.

Саля Укр. Народ. Дому при 6 улиці була виповнена членами Тов. „Дністер". Були й Союзовці з инших відділів і гості.

Зборами проводив предсідатель відділу, гром. Ілія Гузар, а секретарювали М. Боднар і Д. Костишин.

Збори відкрив предсідатель і подав до відома причини, чому відкликано баль. Також подав до відома, що на ті збори прибули: Роман Слободян, головний фінансовий секретар У. Н. Союза, й д-р Л. Мишуга, редактор „Свободи", котрі говоритимуть про Союзові й народні справи.

Збори ті, говорив предсідатель, мають на ціли скріпити ряди Союзовців, усунути взаїмні непорозуміння та довести до збільшення Союзових рядів у Ню Йорку, а зокрема побільшення членства Тов. „Дністер".

Про саме Тов. „Дністер" доводиться сказати таке:

Повстало воно 23 жовтня 1926 р. зі злуки Тов. Вільні Козаки Міста Львова, від. 143 У. Н. С., з Тов. Вільність в Америці, від. 172 У. Н. С. Злучене в той спосіб товариство прибрало імя товариства „ДНІСТЕР", яке одержало нове порядкове число, себто стало 361 відділом У. Н. Союза. Товариство числило тоді 183 дорослих членів і 44 дітей. Майно товариства виносило $4,542.25.

В 1927 р. мало Товариство вже 343 дорослих членів і 69 дітей, а майна на суму $5,129.-47. В 1928 р. було всіх членів 375, а дітей 78. В 1929 р. було всіх членів 448, а в тім 89 дітей. В 1930 р. було членів 452, а в тім 92 дітей.

На протязі 4 років свого істнования Товариство зібрало від своїх членів як членські вкладки до Т-ва й У. Н. Союза та на добродійні цілі $38,-122.44.

З тої суми Товариство виплатило на ріжні ціли $28,856.-49, а в касі Т-ва осталося $9,265.95. Чистий дохід за 4 роки виносив $4,723.70. До того треба дочислити чистий дохід при злуці, який виносив $4,542.25.

Головний фінансовий секретар, Роман Слободян, навязав свій реферат до історії розвою Тов. „Дністер", бо його ведуть такісамі чорнороби, котрі колись основували нашу організацію і котрі й досі є її головною опорою.

Референт розповів історію повстання У. Н. Союза та згадав про ті великі перешкоди, які треба було поборoти, щоби поставити Союз на ті тверді фінансові й моральні основи, на яких він тепер стоїть.

Зосібна обговорено нові роди обезпечень та ті добродійства, які з ними получені. Референт зазначив, що У. Н. Союз є народною власністю і нарід рішає про його судьбу.

Редактор, д-р Л. Мишуга, обговорив завдання „Свободи" як органу У. Н. Союза й тої найстаршої в Америці народньої ґазети, яка виховала національно нашу іміґрацію й звернула її до організації наших сил в Америці й там у старім краю, а також запалила її до допомоги найвищій нашій ідеї, себто боротьбі за державну независимість.

„Свободі", говорив референт, як ґазеті народній і поступовій, доводиться зводити завжди важку боротьбу з ворогами поступу й свобідної думки, але ті боротьби вийшли нашій іміґрації на добре, бо вони її освідомили і навчили її думати самій за себе й собою рядити. А це знову збільшило нашу активність в організаційнім житті, як і нашу акцію в обороні рідного краю.

По рефератах ставлено ріжні питання щодо У. Н. Союза й „Свободи", на які дано вичерпуючі відповіди.

Предсідатель, закриваючи збори, підкреслив, що такі наради треба би влаштовувати частіше, бо вони вияснюють богато важних справ. А що члени раді би про них знати, видно найкраще по тім, що збори затягнулися до півночі, а члени були би радо осталися ще довше, бо говорено про справи цікаві й актуальні, які інтересують кождого, кому дорога не тільки наша організація, але й судьба цілої іміґрації й цілого нашого народа.

бить тільки велика скульптура Тоно Цельха (**Zoelch**) „Pieta" (Марія з мертвим Христом), скульптура, якої лиця головних осіб повні такого безмежного болю і такі страшно обезображені болем, що стоїш перед цим монументом горесного страждання мов перед дзеркалом епохи, яка, проголосивши на всіх людських мовах ідеї культури, гуманности і розброєння, втопила 15 мільонів людей у крові.

Як каже раз в одному зі своїх творів Бенедето Кроче: Кожна епоха має таке мистецтво, на яке собі заслугує. З історичного малярства, на жаль, нема нічого, хоч так дуже хотілосьб побачити твори працьовників на шляхові, на якому до війни **Петер Янсен** та **Герман Прель** добули стільки гарних успіхів. Не бачимо теж ні одного зразка з малярства архітектурного (себто образів з подобами монументальних будівель, особливож соборів, яких давнішим майстром славився в Німеччині **Карло Ґреб).** Затеж в ділянці жанру є дещо вартне, хоч і не надто оригінальне, як ось ят, часто вже мною згадуваного, В. Кріґеля „Жінка з котом", К. Ресінґа „Відпочинок на полі", — може найкращий з усіх жанрових образів тут — О. Гербіґа „Лежача дівчина" і триптик **„Жінка"**, вражаючий траґікою людини, висмоктаної вщерть вічним гаруванням і злиднями. Здається мені, що щось рівно негарне, а притім траґічне, як оцей триптик, могло зродитися тільки з духа часу, в якому в Европі вимордовує людей голод, безробіття, а в варварській Большевії московський грабіжник і кровожадний кат.

Але надіймося, що **творчий дух европейської людини** зможе перемогти всетаки вбивче трійло післявоєнної спадщини та омертвлюючий подих большевицького царства смерти, й европейські творці збогачуватимуть скарб культури знову творами першорядного значіння та повні тої могутньої визволюючої стихії, яка такою божеською погодою переповнює архитвори всякого справжнього мистецтва.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В неділю, дня 15. лютого 1931 р., помер Григорій Тарнавський, син Івана й Еви Тарнавських, член відділу 371 У. Н. Союза в Нюарк, Н. Дж. Похорон відбудеться у вівторок, дня 17. лютого 1931 р., в годині 2-гій пополудни з дому жалоби зпід ч. 191 — 21-ша вулиця, Ірвінґтон, Н. Дж. Проситься приятелів і знакомих прибути на його похорон.

Вічна йому память.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
МИКОЛА МУРАШКО,
852 Clifford Ave., Rochester, N. Y.

ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
ВАСИЛЬ ГРИЩКО,
161 Tilghman Ave., Allentown, Pa.

ГОЛОВНА МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА
ЮЛІЯ БАВОЛЯК,
60 S. Tamaqua St., McAdoo, Pa.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ІВАН КАШТАНЮК,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК,
48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ОНУФРІЙ ШАРАВАРКО,
137 W. Muire Ave., Hazleton, Pa.
о. ГРИГОРІЙ ПИПЮК,
159 Tilghman St., Allentown, Pa.
о. д-р ВОЛОД. КЛОНДНИЦЬКИЙ,
1706 Farr St., Scranton, Pa.

МЕНАДЖЕР „СВОБОДИ":
ПЕТРО МАЦІЙОВСЬКИЙ,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РАДНІ:
Др. М. КЛИМ,
5037 N. Kingshighway Blvd., St. Louis, Mo.
Інж. ВОЛОДИМИР МАЛЄВИЧ,
314 Becks Run Road, Mt. Oliver Sta., Pittsburgh, Pa.
Т. МИХАЛЬЧУК,
4444 Sobieski St., Detroit, Mich.
АННА БОЙВКА,
Mahanoy Plane, Pa.
СТЕФАН ЗАБЛОЦЬКИЙ,
155 Wythe Avenue, Brooklyn, N. Y.
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
о. В. СПОЛІТАКЕВИЧ,
29 Chestnut St., Yonkers, N. Y.
МАРІЯ (Ольшаницька) РОЗУМІЛО,
2967 W. 14th St., Cleveland, Ohio.
ОЛЕКСАНДЕР ПИТЛЯР,
17 East 3rd Street, New York, N. Y.
ПАВЛО СТАДНИК,
846 Lamberton St., Trenton, N. J.

Головна канцелярія У. Н. Союза находиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Telephone: 1838 Montgomery.

ПРОТОКОЛ

ПЯТОГО КОНГРЕСУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(12)

Дел. М. Гайворонський виголосив реферат на тему „Хорова справа в Америці" (гляди „Свобода" ч. 288 з 11 грудня 1930 р.).

Дел. Кедровський виголосив слідуючий реферат про „**Національні танки в Америці**":

Тому, що артист Авраменко в останній хвилі перед конгресом відтягнув свою доповідь про танки й організацію танкової справи в Америці, на мене припало завдання коротенько сказати в загальних рисах, що й яку організацію Обєднання може підтримувати. Обєднання може підтримувати лише таку систему організації танкового діла, яка буде йти в парі з иншими українськими національними організаціями та штукою й не буде вносити в загальний плян якогось хаосу, чи замішання.

Отже по перше. Навчання нашої молоди національних танків не повинно відтягати її від українських діточих шкіл, які тепер істнують. Організація танкових шкіл, до яких має ходити й шкільна молодь, повинна провадитися в порозумінню з учителями, чи з шкільними зарядами тих діточих шкіл, з яких діти мають ходити на танки. Коли молодь належить до українських організацій і клюбів, то в порозумінню з проводом тих клюбів та організацій.

Друге. Коли школи українського танку апелюють до громадянства за підтримкою, то вони повинні знаходитися під контролею того громадянства, яке дає їм свою моральну та матеріяльну підтримку. Коли ж вони будуть організуватися по принципу персональної справи певної особи, чи кількох окремих осіб, то, звичайно, тоді годі їм накладати на громадянство обовязки морального, чи матеріяльного характеру, якіб виходили за межі звичайної плати за курс навчання.

Третє. Громадянство мусить сказати своє слово про характер діяльности шкіл і спосіб навчання в них, коли такі школи мають робити загальнонаціональну справу, або вважають себе такими, що вони це роблять. Через Обєднання, а спеціяльне через Музично-драматичне центральне товариство, вони повинні обєднувати свою працю зі всією культурною працею в инших галузях серед українського громадянства в Америці.

Тепер хочу дещо сказати, які вимоги ми, як виразники бажань нашої національної еміграції в Америці, маємо поставити до шкіл українського національного танку.

Учителями танків мають бути такі люди, які вміють не лише самі танцювати, але які вміють навчити инших танцювати, які посідають певну музичну підготовку й які можуть поруч з танками провадити хоч би примітивними хорами. Остатнє потрібне для того, щоби українські побутові та релігійні танки ставилися в повній їх красі, коли пісня переплітається з танком і вона доповнює танок, а танок доповнює пісню. Найбільше треба звернути уваги на ріжні українські гаївки, веснянки, купальні пісні й весільні обрядові пісні та танки, бо властиво в них лежить найбільше української питомої танкової краси.

Українські масові народні танки, це справжній народний театр, який наш нарід створив тисячеліттями. Тому й тут вони повинні плекатися в такому вигляді, в якому провадяться в Рідному Краю. Наші танки дають кольосальний матеріял для чудового народнього театру, для театру, в якому акторами може бути українська молодь, яка навіть не вміє говорити по українськи. Виводячи на сцені, чи в галі українські гаївки, веснянки, купальні пісні та танки, а також проводячи ввесь наш весільний обряд, в кращих його мистецьких формах, ми цим показуємо красу наших народних звичаїв, нашої рідної штуки, захоплюємо нею глядачів і свою молодь навертаємо до любови нашого рідного й прекрасного.

Правильно зорганізована танкова справа, у звязку з українськими народними хорами, може дати великий матеріял до створення в Америці гарного українського театру. Властиво наші народні танкові та пісенні звичаї давно попередили те, що тепер ми бачимо в ріжних театрах цивілізованих народів, де подають масові музично-співочі та танкові вистави. До того ще краса українського народного убрання дає всі дані, що в правдивому мистецькому опрацьованню цього українського форкльору ми можемо виступати перед всіми культурними народами й задовольнити найвибагливіші вимоги їх мистецького смаку. А це безумовно притягне нашу молодь до всього українського прекрасного й національного.

(Дальше буде).

Катехит: Що треба зробити, щоби дістатися до неба?

Ученик: Треба вмерти, прошу отця катехита.

—o—

ЗІ СПОРТУ.

Заринів легко побідив противника.

Не вірилося мені, коли я йшов подивитися на боротьбу Українця Заринова, щоби нюйорські впорядчики боротьби назвали його Українцем. Здавалося, що так і повернеться язик в анавнсера на „Рошен" або „Полиш чемпіон". Адже вони зробили з Галичанина Гаха „Рошен чемпіон Ванька Залізняк", а з Українця Кириленка „Рошен терибл матроз" і т. д. Знавці казали, що все це робилося для бизнесу, бо, мовляв, люди йдуть подивитися на „Рошен" борця, а не цікавляться якимсь „Юкраініен".

Приходжу в салю, коли вже боротьба почалася. Народу багато. Чую голоси й окремі слова ріжними мовами і не бракує й української. Підбір борців у цей вечір досить цікавий і частина їх видно користується великою популярністю в публики. Та для мене найцікавіше подивитися на боротьбу Заринова. Аж ось в останній парі виступає Заринів проти Болгарина Демітрова. Анавнсер голосно й ясно заповідає, що буде боротися „Юкраініен чемпіон Заринов" і показує на кремезного й гарно зложеного середніх літ борця. Слова анавнсера покриваються оплесками. То Українці плещуть свому борцеві. Потім назвав другого борця й почалася цікава боротьба.

Цікава боротьба була тим, що Демітров, знаний вже в Ню Йорку як першорядний борець, але відомий з того, що допускається ріжних триків і навіть биття своїх противників, щоби тільки здобути перемогу. З початку Демітров тримає себе коректно, але потім починає битися, щипатися й допускає ріжні способи, недозволені в боротьбі. За це від рефері має кілька уваг і загрозу дискваліфікації. Заринів на випади Демітрова здається зовсім не реагує й веде свою боротьбу коректно, але дуже активно. Лиш один раз, коли Демітров ударив його в лице, Заринів дав йому по вусі так, що той поскаржився до рефері, але він відповів, що, мовляв маєш те, що заробив. Опісля Болгарин уже заспокоївся.

У цей вечір Заринів показав себе надзвичайно спритним і сильним борцем. З кождого найприкрішого становища він виходив так легко й вживав таких нових способів, що це викликало бурю оплесків, а чужинці все питали, звідки взявся цей „Юкраініен" і що це таке та „Украін". Дехто старався, як може й як знає пояснити це. Заринів підчас боротьби показав не менше десяти нових способів оборони та нападу на противника, яких ще в Америці серед борців не бачили. При тім всі ці способи коректні й красиві. Кілька разів Демітров кидав Заринова „гед-лаком" через голову й через пояс, сподіваючися, що Заринів, як всі инші борці, впаде тяжко всім тілом й головою на підлогу. Та кождого разу Заринів ставав на ноги, як прекрасний акробат. Болгарин уживав способів, які инших борців неминуче приводили на підлогу, а в Заринова виходило так, що сам Болгарин падав жертвою цих своїх засобів нападу.

Нарешті на 32 мінуті боротьби Болгарин дуже зручно захопив Заринова засобом „армлак". Це той спосіб, від якого терпить поразку більшість борців. Всі притихли й вже дехто починає викрикувати, що нарешті Болгарин положить Українця. Та тут сталося таке, чого ніхто не сподівався, навіть рефері, який уже не одну тисячку разів проводив боротьбою. Заринів якось зручно, немовби спираючись своєю рукою, яку захопив „арм-лаком" Болгарин, перекрутився через голову в повітрі, схопив, сидячи вже на спині Болгарина, ногами його за шию й в одній секунді положив Болгарина на обидві лопатки на підлогу. Навіть рефері не сподівався такого фіналу й кілька секунд стояв здивований і дивився на невиданий для нього спосіб боротьби. Потім ліг на підлогу, спробував руками під обома лопатками Болгарина й вдарив рукою Заринова по спині. Це значило, що Заринів переміг.

Болгарин ще раз кинувся боротися й дуже був здивований, коли рефері спинив його й заявив, що він переможений. Звичайно при американській боротьбі в більшости тої борець падає жертвою, коли він остаточно знесилений, або запаморочений, а тут сталося так, що переможений ще чувся на силі, а переможець легко перестрибнув через шнури й під грім оплесків пішов до вбиральні, немов після доброї гімнастики. Знавці боротьби, які були з галі, казали, що цей „Юкраініен" є не гіршим борцем ніж Грек Лондос, котрий тепер тримає світовий чемпіонат важкої боротьби. Хочеться побажати свому краянови, щоби їх слова справдилися.

Спортовець.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На читальню в Рудниках, повіт Підгайці.

В часах татарських наїздів не витерпіли наші землі стільки від поган, скільки доводиться їм тепер витерпіти від „католицької" Польщі. І тому не диво, що українські іміґранти в Америці, хоч їм самим важко жити, складають тепер на край більше жертв як бувало.

В нашім селі Рудниках рішили наші браття вибудувати читальню, щоби було де зійтися, порадитися і прочитати часопис. Куплено за $200 площу під будову, а кошти будови мали виносити $700.

Треба отже було зібрати яких $1,000, а це є завелика сума на наше збідніле село. І тому наші односельчани рішили зібрати допомогу в Америці й вибрали Комітет, який затверджено краєвим комітетом.

Тимчасовий Комітет зібрав досі $167.25 і хотів їх тепер вислати до краю, але там зайшли такі події, що з краю нам написали, щоби ми далі збирали, а гроші тимчасом тут держали, аж успокоїться славна польська „пацифікація".

Ми зложили гроші до банку „Драй Дак Сейвинг Бенк" в Ню Йорку.

Дальші жертви просимо слати на руки касієра:

A. Hladiy,
1422 Nelson Ave.,
New York, N. Y.

За Тимчасовий Комітет:
С. Малярський, предсідатель; **А. Гладій**, касієр; **Я. Купка**, секретар;

Контрольори:
К. Кунка, М. Теплій, Й. Кунка.

Жертвували слідуючі:

По $25: Стефан Малярський, Андрух Гладій; по $10: Михайло Теплий, Яким Кунька, Йосиф Кунька; Микола Сівак $7; по $5: Іван Юрків, Мих. Бобяк, Зонька Змундак, Корнило Кунька, Василь Бончук, Анастазія Біленька, Анастазія Гакіонос, Петро Шевчук, Варварка Коваль; по $3: Микола Киндзерський, Теодор Бойчишин; Мих. Фрогнер $2.50; по $2: А. Палащук, І. Бобецький, Вер. Венгер, М. Фатюк, В. Романишин, Л. Євчук; по $1.50 М. Кифор, С. Хархан (Заставе), Ів. Семак; по $1: І. Бабаранюк, М. Шкіра, Олена Кук, М. Клюба, Л. Мулик, Е. Біленький, І. Мариновський, П. Барило, Гр. Лібович; по 50 ц. — М. Скоробогач, М. Рохман; Марія Сохальська 25 ц. — Разом зібрано $167.25.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

На залізний фонд.

На річних зборах Укр. Братства Пр. Троїці, від. 203 У. Н. Союза, вислухано звіту делегата на конгрес Обєднання, а заразом ухвалено висигнувати з каси $10, які рішено переслати до Обєднання з призначенням на Залізний Фонд.

Д. Сенюта, секр.

БОСТОН, МАСС.

Жертва на Рідну Школу.

Гром. М. Кисіль переслав через Обєднання сім долярів пожертви з нагоди Різдвяних Свят на Рідну Школу в старім краю.

На цю жертву зложила 5 долярів Параска Фесюк і 2 долярі М. Кисіль.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

На зазив Жіночого Комітету

На клич Жіночого Комітету в Ню Йорку, щоб занятися збіркою на потерпівших Українців від руки катів-Ляхів, відділ Союза Українок в Картерет, Н. Дж., дав з каси відділової 10 долярів. О. Дудич і А. Ковальчук перевели збірку в церкві, яка принесла $15.45. Гроші 25 долярів і 45 ц. переслано через Обєднання на руки митрополита Шептицького.

З. Клебан, предс.;
А. Гінда, кас.;
К. Кармазин, секр.

БРЕНТФОРД, ОНТЕРІО (КАНАДА).

На боєву акцію.

На допомогу визвольній боротьбі вислано з нашої громади до Обєднання $25, щоби хоч дрібною лептою заманіфестувати свої почування до катованих Ляхами наших братів.

За Громаду:
М. Гриньків;
І. Федак.

—o—

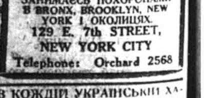
ПЕНН АЛЕН, ПА.

На дальшу боротьбу.

Наш відділ невеликий, але всеж таки зібрано хоч $9.50 і переслано до Обєднання на допомогу дальшій боротьбі з Ляхами.

Т. Гурин.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(6)

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

У Сіді-Бель-Абесі Тарзан скоро став улюбленцем французького гарнізону. Між офіцирами він пізнав чоловіка, котрого слідити він мав приказ. Цілий місяць не трапилося нічого важного. Потім прийшов приказ до війска, вийти на пустиню на полудне. Тарзан сподівався, що буде полювання на льви, і радо пристав до виправи.

—o—

Як Тарзан всідав на коня, він побачив на коротку хвилину лице давно знакомого чоловіка, що слідив його зпоза арабського дому. Потім він бачив, як сей самий чоловік перешіптувався з підозрілим офіцером. Він зрозумів, що тут треба йому бути осторожним. Марш пустинею тревав далі, але він не бачив і одного з них цілі два дні.

—o—

У торговий день у Сіді-Аиса прийшло до міста богато верблюжих караван з пустині. Тарзан любив придивлятися незвиданому ним видовищу. На те він і лишився цілий день поза жовнірами. Заки він покинув торговище, він наняв собі молодого Араба на слугу й товмача. Під ніч Абдуль потягнув його за рукав і сказав: „Дивися, пане".

—o—

„За нами!" сказав Абдуль, показуючи пальцем на постать, пропадаючу в тіни. „Він ходить за нами ціле пополудне". Тарзан побачив Араба в синім бурмусі й білім турбані на голові. „Він ховає своє лице. Того чесні Араби не роблять. Він недобрий!" сказав Абдуль з погордою.

—o—